

Har EKSAMEN I EMNE HSSOS 10117(HØST 2018)

Eksamensoppgave:

Studenten tar utgangspunkt i situasjonsbeskrivelsen «Familien Hansen». Alle fire temaer nedenfor skal besvares. Det kan være nyttig å lese igjennom alle temaoppgavene og vurderingskravene før du begynner å besvare oppgaven.

CASE: Ved utsatt eksamen, legges følgende situasjonsbeskrivelse til grunn «Familien Hansen»:

Anne er 23 år. Hun har hatt en 30% fast stilling i en barnehage og har også tatt noen ekstravakter i et par års tid. Hun forteller at hun har vurdert å si opp stillingen sin fordi det er så vanskelig å finne en 100 % stilling et annet sted når hun har ansvaret for 30% fast i barnehagen. Anne har helse- og sosialfag fra videregående, men ingenting utover dette.

Hun forteller at hun er gravid, tre måneder ut i svangerskapet. Hun flyttet sammen med kjæresten Finn for et halvt år siden. Det er han som er far til barnet. De har det vanskelig. Han har sosial angst, røyker litt hasj og jobber «svart» med å selge bruktbiler for å bidra til økonomien. Han er 35 år og har fagbrev som bilmekaniker. Han ble forbannet da hun for et par dager siden, uttrykte bekymring for hvordan de skulle greie å ha et barn så lenge han hasjet og ikke hadde fast jobb. Hun forteller at han svarte med å si at det ikke var han som var problemet. Så bare dro han sin vei og siden har hun ikke hørt fra ham.

Annes lillesøster på 19 år bor også sammen med dem. Foreldrene deres omkom i tsunamien i Thailand for noen år siden og siden har de bodd sammen. Det har fungert godt. Siri, som søsteren heter, går siste året på videregående og ønsker å bli sykepleier. Hun er flink på skolen, men etter at Finn flyttet inn, har det blitt mye krangling og Siri har begynt å skulke en del.

Etikk:

Du, som sosionom, skal bestemme deg for hvem av disse tre familiemedlemmene du mener det vil være viktigst å hjelpe. Gjør rede for ulike etiske overveielser og handlingsvalg du har i forhold til hvert av familiemedlemmene når du skal bestemme deg.

Du har nå bestemt deg for hvem du mener det er viktigst å hjelpe og gitt en etisk begrunnelse for valget.

Gjøre under dette temaet, rede for hva du forstår med begrepet «etikk».

Velferdsstaten:

Videre i eksamensoppgaven skal du ha fokus rettet mot det familiemedlemmet du har valgt å hjelpe.

Finn ut hvor i velferdsstaten du kan jobbe som sosionom og yte hjelp til dette valgte familiemedlemmet.

Beskriv hva slags type tjenester/tiltak det valgte familiemedlemmet kan få hos denne hjelpeinstansen.

Gjør rede for hvordan velferdsstatens ulike tjenester/instanser/virksomheter finansieres. Du *kan* knytte dette til den hjelpeinstansen du ser for deg at du jobber i.

Gjør under dette temaet, rede for hva du forstår med begrepet «velferdsstaten».

Sosialt arbeid:

Du jobber som sosionom i den hjelpeinstansen som du har gjort rede for i spørsmålet ovenfor. Hvordan ser du for deg en sosionoms mandat i denne instansen?

Gjør rede for hvordan du kan jobbe sosialfaglig for å bistå det valgte familiemedlemmet, der hvor du jobber. Gjør rede for hva du forstår med «sosialt arbeid»

Forklar hva du forstår med begrepet «brukermedvirkning» og hvordan du vil arbeide for at det valgte familiemedlemmet skal kunne medvirke i endringen av sin situasjon

Kommunikasjon:

Som sosionom i hjelpeinstansen nevnt ovenfor, skal du møte det valgte familiemedlemmet.

Hvilke kommunikasjonsferdigheter ser du for deg at kan bli viktig å anvende i møtet? Begrunn og vis eksempler på mulig kommunikasjon med vedkommende.

Gjør under dette temaet, rede for begrepet «profesjonell kommunikasjon».

Drøft hva du tror kan bli utfordrende i møtet mellom deg og dette valgte familiemedlemmet og hvordan du kan møte disse utfordringene.

Besvarelsen vil bli vurdert i forhold til:

Faglige krav:

- Alle fire temaer er besvart
- Sentrale begreper er gjort rede for
- Det er anvendt teoretisk kunnskap fra pensumlitteraturen under alle temaene. Annen litteratur kan anvendes i tillegg.

Formkrav:

- Besvarelsen inneholder et tittelblad/forside, innledning, en hoveddel med de fire temaene, en avslutning/oppsummering og en litteraturliste/referanseliste
- Oppsett av besvarelsen, overskrifter og kildehenvisninger følger akademiske retningslinjer.
- Besvarelsen (innledning, hoveddel og avslutning) skal ikke overstige 2500 ord. Antall anvendte ord oppgis på tittelbladet.

Karakterfastsettelse:

Besvarelsen vurderes etter en karakterskala fra A-F, hvor F er ikke bestått.

Alle fire temaer (etikk, velferdsstaten, sosialt arbeid og kommunikasjon) skal besvares. Dersom studenten *ikke har besvart* en eller flere av temaene eller dersom en eller flere av temaene vurderes til F, blir samlet vurdering ikke bestått/F.

Temaene vurderes som likeverdige når karakteren fastsettes. Både faglige krav og formkravene vil ha betydning for karakterfastsettelsen.

Sensorveiledning

Emnets temaer og læringsutbyttebeskrivelser

Emnet har fire hovedområder:

1. sosialt arbeid som fag,
2. begynnende sosialpolitisk kunnskap,
3. grunnleggende kommunikasjons-/relasjonsferdigheter og
4. grunnleggende etisk tenkning og refleksjon

Studentens læringsutbytte ved bestått eksamen

Kunnskaper

1. Kan forklare sosialt arbeids plass i samfunnet i dag og tidligere
2. Kan forklare yrkesgruppens ulike mandat og fagets analytiske perspektiv
3. Kan forklare metodisk sosialt arbeid.
4. Kan forklare hva som forstås med velferdsstaten og hovedinnholdet i velferdspolitikken
5. Kan forklare hva som forstås med inkluderingskompetanse

Ferdigheter

6. Anvender grunnleggende kommunikasjonsferdigheter
7. Er oppmerksom på egen studentrolle

Generell kompetanse

8. Identifiserer og reflekterer over etiske problemstillinger.
9. Er oppmerksom på egne holdninger og verdiers betydning for det faglige arbeidet
10. Kan gjennomføre arbeidsoppgaver som deltaker i basisgrupper og andre studentgrupper
11. Kan formidle fagstoff muntlig og skriftlig gjennom aktiv deltakelse i undervisning, muntlige framlegg og skriftlige oppgaver.
12. Har kunnskap om bibliotekets tjenester og databaser og akademisk skriving. Kan gjennomføre medstudentveiledning i Studentverkstedet.

Pensumlitteratur:

Askeland, G.A. (2006). Kritisk reflekterende – mer enn å reflektere og kritisere. *Nordisk sosialt arbeid*, Vol.26(02), pp.123-135 (10 sider).

https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/98785/Askeland_kritisk_reflekterende.pdf?sequence=1&isAllowed=y

170 Ca

Carson, S.G. og Kosberg, N. (2011). *Etikk: teori og praksis*. Oslo: Cappelen akademisk. ISBN 9788202340841. Hele boka (200 sider)

Drumm, K. (2006): The Essential Power of Group Work. *Social Work with Groups*, 29:2-3, 17-31, DOI: 10.1300/J009v29_02. Routledge. Taylor & Francis Group. Nettadresse: http://dx.doi.org/10.1300/J009v29n02_02. 16 s.

610.730699 Ei

Eide, H. og T. Eide (2017): *Kommunikasjon i relasjoner. Personorientering, samhandling og etikk*. 3.utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk. 215 s.

361.3 So

Ellingsen, I. T. (red), I. Levin (red), B. Berg (red) og L.C. Kleppe (red) (2015): *Sosialt arbeid. En grunnbok*. Oslo – Universitetsforlaget.
Til sammen: 190 s. Kap 1-8, 10, 15,16, 19 og 20

FO (2015): *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. (15 s) <https://www.fo.no/getfile.php/1320310/01> Om FO/Hefter og publikasjoner/Yrkesetisk grunnlagsdokument_2015.pdf

361.6 Ha

Halvorsen, K , Stjernø S, Øverbye, E (2013): *Innføring i helse- og sosialpolitikk*; Oslo: Universitetsforlaget ISBN 978-82-15-02196-6. 80 sider. Kap 1-3, 13.

361.65 Ar

Hernes, T., Heum, I. og P. Haaversen (Red.). (2010). *Arbeidsinkludering. Om det nye politikk – og praksisfelt i velferds-Norge*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (s 13- s 193) 209 s. Kap. 1-6, 9.

361.3 Hu

Hutchinson, G.S. (2007): *Sosialt arbeid i kommunen: samfunnsmandat og handlingsrom*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Hele boka. 136 s.

International Federation of Social Workers (2014): *Global Definition of Social Work*. 4 s. <http://ifsw.org/get-involved/global-definition-of-social-work/>

International Federation of Social Workers (2012): *Statement of Ethical Principles*. 3 s. <http://ifsw.org/policies/statement-of-ethical-principles/>

361.3 Ko

Kokkinn, J. (2005). *Profesjonelt sosialt arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget (s 71- s 224) 154 sider . Kap 3-6.

174 Kv

Kvalnes, Ø. (2017). *Se gorillaen! Etikk i arbeid*. 3.utgave. Oslo: Universitetsforlaget (200 s). Hele boka.

Emnets undervisningsplan ligger [her](#)

Det har vært forelesninger og seminarer knyttet til hovedtemaene sosialt arbeid, etikk, kommunikasjon og sosialpolitikk. I tillegg har det vært skriftlig arbeidskrav knyttet til temaene sosialt arbeid, etikk og kommunikasjon. Detaljene framgår av undervisningsplanen.

Karakterbeskrivelser:

Generell karakterbeskrivelse

symbol	betegnelse	generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	god	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Fagspesifikk beskrivelse ved karakterfastsettelse

Karakteren F

Dersom studenten *ikke har besvart* en eller flere av de fire temaene eller dersom én eller flere av temaene vurderes til F, blir samlet vurdering ikke bestått/F.

Karakteren E

Kandidaten viser noe kunnskap om etikk ved å vise til minst to ulike handlingsvalg/overveielser i forhold til hvilket familiemedlem som velges ut.

Det er beskrevet en relevant hjelpeinstans i velferdsstaten og hvordan denne er finansiert og hvilket tjenestetilbud som gis relatert til valgt familiemedlem, selv om redegjørelsen kan være mangelfull.

Kandidaten viser noe kunnskap om faget sosialt arbeid og gjør et forsøk på å beskrive hva sosialt arbeid er/kan være, selv om det kan være mangler ved denne beskrivelsen. Det anvendes noe sosialfaglig kunnskap i arbeidet med det valgte familiemedlemmet. Det kan nevnes for eksempel relasjonsbygging, metodisk sosialt arbeid, analyseenheten eller annet. Kandidaten prøver å se seg som sosionom i arbeid med det valgte familiemedlemmet og gir et inntrykk av hvordan familiemedlemmet blir medvirkende i dette arbeidet, selv om redegjørelsen for brukermedvirkningsbegrepet kan være mangelfull/manglende.

Det vises noe kunnskap om kommunikasjon. Kandidaten forsøker å benytte denne kunnskapen i sitt møte med nettopp det valgte familiemedlemmet.

Gjennom besvarelsen gis et inntrykk av at kandidaten forsøker å se seg som familiemedlemmets sosionom/hjelper, selv om dette kan bli noe overfladisk.

I besvarelsen er det anvendt pensumlitteratur på hver av temaene.

Henvising til kilder er stort sett gjort når en påstand eller kunnskap er presentert. Det er stort sett korrekt i teksten og det er satt opp ei litteraturliste. De andre formkravene er stort sett på plass.

Karakteren D

I tillegg til kravene nevnt ovenfor, må D-kandidaten i noen grad ha gjort rede for de faglige begrepene som vi har bedt om, selv om dette kan være noe overfladisk. Dersom kandidaten ikke gir tilstrekkelig redegjørelse for hva som forstås med «sosialt arbeid» tillegges dette mer vekt enn de andre begrepene og gjør det vanskelig å oppnå en D, men en samlet vurdering må allikevel legges til grunn.

Karakteren C

I tillegg til det som er nevnt ovenfor:

Kandidaten redegjør greit for hva etikk er og hvilke overveielser/handlingsalternativer som ble vurdert før det ble bestemt hvilket familiemedlem kandidaten velger å hjelpe. Dersom besvarelsen viser en systematisk måte å finne fram til handlingsvalgene på, for eksempel ved navigasjonshjulet eller ved å vise til ulike etiske teorier, er dette et pluss.

Kandidaten gir en grei redegjørelse for sin forståelse av «velferdsstaten». Den valgte hjelpeinstansen er relevant i forhold til valgt familiemedlem og det redegjøres for hvordan den er finansiert. Redegjøres det også for hvordan velferdsstaten er organisert knyttet til denne hjelpeinstansen, er det ett pluss (lite pensum på dette). De(n) tjeneste(r) som tilbys det valgte familiemedlemmet fra hjelpeinstansen, er relevante både i forhold til familiemedlemmet og i forhold til selve instansen.

Besvarelsen gir et greit bilde av hva sosialt arbeid er og at faget kan anvendes i relasjonen mellom sosionomen og familiemedlemmet når det skal ytes hjelp. Besvarelsen gir et bilde av en sosionom som vektlegger familiemedlemmets deltakelse. Det gjøres rede for hva som kan være sosionomens mandat i arbeid i valgt hjelpeinstans. Det er et pluss dersom mandat diskuteres på ulike nivåer (samfunns-, institusjons- og/eller sosialfaglig mandat).

Kandidaten utreder tilfredsstillende hva som forstås med begrepet kommunikasjon. Kandidaten ser seg i en relasjon til familiemedlemmet og begrunner det som vektlegges av kommunikasjonskompetanse og har en aktiv holdning til brukermedvirkning relatert til nettopp denne brukeren.

C-kandidaten gjør greit rede for de begrepene som etterspørres og ser seg mer eller mindre tydelig, i rollen som det valgte familiemedlems hjelper i den aktuelle hjelpeinstansen.

Det er anvendt pensumlitteratur. Stort sett er det gitt kildehenvisninger der det er behov for det i teksten, og de er stort sett korrekte i teksten. Alle henvisninger gjenfinnes på litteraturlista. Litteraturlista er i alfabetisk orden og korrekt satt opp, selv om det kan tåles noen «glipper» / skrivefeil. Det er en ryddig oppbygning av oppgaven med overskrifter.

Karakteren A og B

I tillegg til det som er nevnt ovenfor:

Kandidaten viser gjennomgående gode kunnskaper om de fire temaene. Noe svakere prestasjon på et tema kan oppveies av glitrende prestasjon på et annet, men alle må være besvart solid.

Kandidaten ser seg klart i rollen som det valgte familiemedlemmets hjelper og har et gjennomløpende fokus på brukerens delaktighet. Det etiske overveielene er nyanserte, gjerne med utredning av konsekvensene for de familiemedlemmene som ikke blir valgt ut. Kandidaten har gode kunnskaper om velferdsstaten og dets finansiering, eksemplifisert ved den valgte hjelpeinstansen. I beskrivelsen av «velferdsstaten» vil kanskje denne kandidaten også ha god oversikt over velferdsstatens organisering. Det kan være at kandidaten også trekker inn en forståelse av sosiale problemer, selv om dette ikke er et krav.

I forhold til sosialt arbeid og kommunikasjon er besvarelsen gjennomsyret av at kandidaten ser seg som familiemedlemmets hjelper. Kandidaten/sosionomen har en klar holdning preget av respekt og deltakelse i relasjonen med familiemedlemmet (brukermedvirkning) og familiemedlemmet betraktes som en aktiv aktør i arbeidet. Kandidaten ser seg godt plassert i faget sosialt arbeid og kjenner sin rolle i hjelpeinstansen. Dersom det vises til ulike metoder for sosialt arbeid som relevant ovenfor familiemedlemmet (individuell, sosialt gruppearbeid, tverrfaglig arbeid), så er det et pluss. Vises det til noe juridisk kunnskap knyttet for eksempel til de ulike tjenestene eller til samfunnsmandatet, er også dette et pluss.

For å oppnå en meget god eller fremragende prestasjon må det være tydelig at kandidaten ser seg som sosialarbeider og at det er en nyansert anvendelse av kunnskap i den hensikt å bistå familiemedlemmet. Kandidaten ser seg som del av velferdsstatens tjenestetilbud for mennesker med sosiale problemer og dersom besvarelsen viser tenkning på ulike nivåer, som individ-, organisasjons- og samfunnsnivå (eller lign) så gir dette et bilde av stor grad av selvstendighet og vurderingsevne.

Nær alle formkrav er på plass for at kandidaten skal kunne få B eller A. Det anvendes teori som er reflektert og knyttet til familiesituasjonen. Vises det til for eksempel forskning så er dette et pluss.

A-besvarelsen er fremragende i forhold til den meget gode B-besvarelsen.